

Kocet, M. (redactie) (2014). **Counseling gay men, adolescents, and boys**. New York: Routledge, 199 pag., €46,94.

De Amerikaanse uitgeverij Routledge is gespecialiseerd in boeken over counseling en therapie. Ze geven een complete serie uit over hulpverlening aan jongens en mannen voor GGZ, therapeuten, maatschappelijk werkers en coaches waarvan deel 17 specifiek gaat over homoseksuele mannen en adolescenten. De ondertitel luidt: *a Strengths-Based Guide for Helping Professionals and Educators*. Dit weerspiegelt de insteek van de hele serie, die is gebaseerd op versterking en *empowerment*.

De publicatie is van 2014. In de inleiding wordt een helder beeld geschetst van de context: in de VS is sprake van een toenemende gelijkstelling van homoseksuelen, maar de maatschappelijke acceptatie blijft daar nog bij achter. De Amerikanen zijn vermoedelijk realistischer dan veel Nederlanders in 2001. In Nederland werd in 2001 het burgerlijk huwelijk opengesteld voor partners van hetzelfde geslacht. In veel kringen heerste euforie: dit was de kroon op de homo-emancipatie en belangenorganisaties voor homo's en lesbiennes konden wel worden opgeheven. In de VS wordt bij verschillende positieve stappen in de LHB-emancipatie geconstateerd dat men behoedzaam moet zijn voor terugval en de eventuele negatieve gevolgen die het kan hebben op de maatschappelijke acceptatie.

Ook Kocet stelt in het voorwoord de vraag of dit boek nog nodig is. Er is immers veel bereikt in de LHBT-emancipatiestrijd. Wat hem overtuigde was het feit dat jongens (tussen de 13 en 19 jaar oud) die zich identificeren als "niet-heteroseksueel" zelfmoord hebben gepleegd nadat zij getreiterd en geïntimideerd zijn. *"I came to the realization that helping*

professionals and educators still need a resource devoted to curbing the prejudice and violence inflicted on gay males of all ages. (p. XIX) "

Het eerste hoofdstuk biedt een overzicht van de vakliteratuur over de ontwikkeling van de seksuele identiteit. De afgelopen 30 jaar is veel theorie ontwikkeld over de fasering in het proces van *coming out*. Er is sprake van geleidelijke bewustwording van de zelfperceptie: vanaf het moment dat een jongetje en zijn ouders het gevoel hebben dat hij "anders" is, via de zelferkenning tot de publieke erkenning. Kocet is geëngageerd, maar behoudt zijn wetenschappelijke houding: hij biedt ook ruimte aan kritiek op de "politieke tirannie" van frames zoals "een gezonde homoseksueel komt publiekelijk uit voor zijn homoseksuele oriëntatie". Hij beschrijft ook de actualiteit: er is aandacht voor nieuwe sociale podia waar LHBT-jongens en mannen elkaar ontmoeten (internet, sociale media). In dit eerste hoofdstuk dient de keuze van het behandelmodel van de editor zich al aan: het Integratieve Empowerment Model. Hierbij worden cliënten op basis van een inventarisatie van hun persoonlijke ervaringen gesteund bij het zelfstandig nemen van beslissingen over hun *coming out*. Essentieel bij deze counselingsvorm is de kennis over seksuele identiteitsontwikkeling en maatschappelijke omstandigheden bij de counselor. Op basis daarvan kan een counselor veel steun bieden.

Een interessant hoofdstuk is het derde hoofdstuk dat specifiek ingaat op "*gay males of color*". Zij staan voor de opdracht multipele identiteiten te ontwikkelen: als lid van de Afro-Amerikaanse minderheid en als lid van de homoseksuele minderheid daarbinnen. De therapie voor mensen die daarmee in de problemen komen is gericht op het verhogen van de veerkracht. Nogal wat leden van deze groep hebben last van stigma's en vooroordelen, zowel over hun

seksuele oriëntatie binnen hun etnische kring als over hun afkomst en achtergrond binnen de homogemeenschap. Een beschreven therapeutisch instrument voor deze problematiek is het "ecogram", waarin de familiebanden in kaart worden gebracht. In het ecogram worden ook de homonetwerken meegenomen bij de inventarisatie van de sociale omgeving. Daarnaast wordt benadrukt dat een *coming out* in deze kringen kan leiden tot een definitieve breuk met de familie. Therapeuten wordt aangeraden om niet zo maar het 'witte' voorbeeld van *coming out* te stimuleren. Juist het niet pathologiseren van de beslissingen waar homo's in migrantenkringen voor staan werkt ondersteunend. Hierin zien we een treffende overeenkomst in de hulpverlening aan homoseksuele moslims in Nederland (Steinberger, 1999). Het boek bevat verder hoofdstukken over inhoudelijke thema's zoals religie, spiritualiteit, het belang van homonetwerken in de sociale kring en over medische behandeling. Bij dat laatste onderwerp wordt aangestipt dat de arts altijd alert moet zijn op middelenmisbruik, verslaving, depressie, suïcidaliteit en het belang van psychosociale behandeling, verslavingszorg en steungroepen. Homoseksuele Amerikaanse jongens en mannen gebruiken drie tot vijf keer zoveel middelen (sigaretten, alcohol, drugs) dan heteroseksuele jongens en mannen en dat in de groep veelgebruikers verhoogde risico's op zaken als onveilige seks zijn. Na een aantal inhoudelijke hoofdstukken, volgen er een aantal hoofdstukken over counseling in verschillende settings. In een hoofdstuk over het werk van school counselors wordt het belang van Gay Straight Allianties (GSA) duidelijk. GSA's zijn projecten waarin LHBT-jongeren en leerkrachten op scholen samenwerken met heteroseksuele jongeren en leerkrachten voor een LHBT-vriendelijk klimaat op scholen; projecten die hun oorsprong in de VS hebben

maar nu ook breed uitgerold zijn in Nederland. Het effect van deze allianties is positief, ook voor homoseksuele jongens (en leerkrachten) die zich nog niet durven te *outen*. Hoofdstukken over begeleiding bij werk voor job coaches en studiecoaches aan universiteiten, biseksuele jongens en mannen en transgenders completeren dit boek.

Een nadeel van het boek is de overlap: elk hoofdstuk start met een uitgebreide weergave van onderzoeksbevindingen over discriminatie en specifieke problemen. Op deze manier wordt er veel herhaald. Het voordeel hiervan is overigens wel dat elk hoofdstuk afzonderlijk gelezen kan worden voor wie juist specifieke informatie zoekt over bijvoorbeeld hulpverlening aan biseksuelen en transgenders.

De in jaren opgebouwde ervaring in de USA is door dit grondige boek beschikbaar voor de Nederlandse hulpverlening aan homoseksuele jongens en mannen. Zoals gezegd dacht men in Nederland optimistisch dat de homo-emancipatie voltooid was met de openstelling van het huwelijk. Dat bleek voorbarig. Opvattingen over homoseksualiteit zijn ook in Nederland niet altijd onverdeeld positief en LHB-jongeren hebben meer psychische problemen en middelengebruik dan heteroseksuelen (Kuyper, 2015). Met wat vertaling naar de Nederlandse situatie is dit boek daarom zeer bruikbaar voor allen die werken met homoseksuele jongens, adolescenten en mannen en ook met biseksuelen en transgenders. Dat is verdienstelijk.

Mathieu Heemelaar, hogeschooldocent sociaal-pedagogische hulpverlening

Literatuur

Kuyper, L. (2015). *Jongeren en seksuele oriëntatie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Steinberger, R. (1999). Homoseksualiteit onder mannen uit islamitische landen. Naar homovriendelijke en transculturele hulpverlening. *Maandblad Geestelijke volksgezondheid*, 54, 641-653.